

Центральноукраїнський національний технічний університет  
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування



“ЗАТВЕРДЖУЮ”  
Проректор з  
науково-  
педагогічної роботи  
КИРИЧЕНКО А.М.

*серпня* 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## **Забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації**

Спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини  
за спеціалізацією С1.01 «Економіка»

Освітньо-наукова програма: «Економіка»

Економічний факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Розробник: доктор екон. наук, професор Сибірцев Володимир Васильович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Декан економічного факультету: д.е.н., проф. ШАЛІМОВА Н.С.



(підпис)

(ШАЛІМОВА Н.С.)

©ЦНТУ, 2025 рік

© Сибірцев В.В.

2025 рік

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	<b>Галузь знань:</b> С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Здобуття компетентностей зі спеціальності	
Загальна кількість годин – 120	<b>Спеціальність:</b> С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) <b>Спеціалізація:</b> С1.01 Економіка	<b>Рік підготовки:</b>	
		1-й	1-й
		<b>Семестр:</b>	
		1-й	1-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	<b>Освітній рівень:</b> третій (освітньо-науковий) рівень <b>Освітня кваліфікація:</b> доктор філософії з економіки та міжнародних економічних відносин за спеціалізацією економіка	26 год.	
		<b>Практичні</b>	
		13 год.	
		<b>Самостійна робота</b>	
		81 год.	
		<b>Вид контролю</b>	
		Залік	Залік

Мова навчання: українська

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Метою** вивчення навчальної дисципліни «Забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації» є формування в аспірантів системного розуміння механізмів забезпечення сталого економічного розвитку в умовах цифрової трансформації, аналізу цифрових технологій, стратегій розвитку, ризиків та інструментів підвищення економічної стійкості.

**Завдання дисципліни** «Забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації» спрямовані на формування у здобувачів знань, умінь та навичок щодо:

- розкриття теоретичних основ цифрової економіки та економічного розвитку;
- дослідження механізмів цифрової трансформації економічних систем і процесів;
- аналізу ролі держави, інституцій і фінансових інструментів;
- оцінки ефективності цифрових стратегій і політик, ідентифікації ризиків

та соціально-економічних наслідків цифровізації, розробки механізмів стійкості;

– формування стратегічного бачення сталого цифрового розвитку та стратегічного прогнозування розвитку цифрової економіки.

**Передумови для вивчення дисципліни (структурно-логічна схема підготовки фахівця).** Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається паралельно з викладанням наступних дисциплін: Філософія науки, Англійська мова за профілем наукової спеціальності, Педагогіка вищої школи, Інформаційні технології в науковій діяльності, Тренди розвитку нової економіки.

### **3. Результати навчання**

**Інтегральна компетентність:** здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

**Загальні компетентності (ЗК):**

**ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**ЗК02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК03.** Здатність працювати в міжнародному контексті.

**ЗК04.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

**ЗК05.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

**Спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

**СК01.** Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

**СК02.** Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

**СК03.** Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

**СК05.** Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з

питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

**СК06.** Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей

**СК07.** Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

**СК09.** Здатність генерувати моделі сталого та інноваційного розвитку економічних систем, обґрунтовуючи пріоритети їх структурної модернізації, повоєнного відновлення та смарт-спеціалізації на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації.

**СК10.** Здатність продукувати новітні рішення у сфері управління людським капіталом та гармонізації соціально-трудова відносин, що спрямовані на активізацію інноваційних процесів у сфері зайнятості та підвищення продуктивності праці в умовах становлення нової економіки.

### **Програмні результати навчання (РН):**

**РН01.** Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

**РН02.** Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

**РН03.** Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

**РН04.** Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

**РН06.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

**РН08.** Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

**РН09.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного

аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

**РН11.** Проектувати механізми сталого та інноваційного розвитку економіки, визначати напрями структурної трансформації та повоєнного відновлення територій в умовах цифровізації.

**РН12.** Формувати новітні підходи до управління людським капіталом та розробляти інструментарій гармонізації соціально-трудових відносин, що слугують каталізатором інноваційних трансформацій у сфері нової економіки та зайнятості.

#### **4. Політика курсу та академічна доброчесність**

Політикою курсу передбачено, що здобувачі вищої освіти дотримуватимуться принципів академічної доброчесності та повною мірою усвідомлюють наслідки в разі їх порушення.

Під час освітнього процесу в Центральнотуркранському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація здійснюють свою діяльність відповідно до Положення про організацію освітнього процесу, Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО, а також Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

#### **5. Програма навчальної дисципліни**

**Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічного розвитку в умовах цифровізації**

**1.1. Еволюція теорій економічного розвитку та їх трансформація в умовах цифровізації.** Економічний розвиток у сучасній економічній науці розглядається як довгостроковий, багатовимірний процес кількісних і якісних змін економічної системи, що охоплює економічне зростання, структурну модернізацію, інституційну еволюцію та підвищення рівня суспільного добробуту.

**1.2. Цифровізація як новий фактор економічного зростання.** Економічне зростання традиційно розглядається як кількісне збільшення обсягів виробництва та доходів. В умовах цифрової трансформації цифровізація формується як якісно новий фактор економічного зростання, який впливає не лише на темпи, а й на характер економічної динаміки.

**1.3. Цифрова економіка: зміст, структура та логіка формування.** Цифрова економіка є сучасною моделлю економічного розвитку, у межах якої цифрові дані, технології та платформи стають ключовими ресурсами створення доданої вартості. Цифрова економіка формується як цілісна, динамічна система, розвиток якої залежить від узгодженості технологічних, інституційних і соціально-економічних чинників.

**У результаті опанування Темі 1 аспіранти повинні:** володіти сучасним понятійно-категоріальним апаратом економічного розвитку в умовах

цифровізації; розуміти роль цифровізації у трансформації економічного зростання; вміти застосовувати теоретичні положення для наукового аналізу цифрових економічних процесів.

## **Тема 2. Цифрова трансформація економічних систем: рівні, механізми та наслідки**

**2.1. Рівні цифрової трансформації економічних систем: мікро-, мезо- та макровимір.** Цифрова трансформація економічних систем є багаторівневим процесом, що охоплює різні масштаби економічної діяльності та характеризується глибинними якісними змінами в логіці функціонування економічних суб'єктів та інституційного середовища.

**2.2. Інституційні та структурні зрушення в економічних системах під впливом цифровізації.** Цифровізація зумовлює трансформацію економічних інститутів і структури господарства. Формуються нові правові режими регулювання цифрових ринків, даних і платформ, трансформуються механізми конкуренції та власності.

**2.3. Вплив цифрової трансформації на продуктивність та конкурентоспроможність економічних систем.** Цифровізація підвищує продуктивність через автоматизацію, аналітику даних і вдосконалення управлінських рішень. Зростання сукупної факторної продуктивності стає основою довгострокового економічного зростання.

**Після опрацювання Теми 2 аспіранти повинні:** розуміти багаторівневу логіку цифрової трансформації економічних систем; аналізувати інституційні та структурні наслідки цифровізації; оцінювати вплив цифрових змін на продуктивність і конкурентоспроможність; застосовувати категоріальний апарат для наукових досліджень.

## **Тема 3. Інституційне забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації**

**3.1. Роль держави та регуляторів у цифровій трансформації економічного розвитку.** Держава виступає ключовим суб'єктом формування інституційного середовища цифрової економіки через розроблення стратегій цифрового розвитку, регуляторну політику, інвестиції в інфраструктуру та цифровізацію публічного управління. Ефективне державне втручання забезпечує баланс між стимулюванням інновацій і мінімізацією ризиків цифровізації.

**3.2. Цифрові інститути та платформи як елементи інституційної архітектури цифрової економіки.** Цифрові інститути формують правила функціонування цифрових процесів, тоді як платформи виступають основними механізмами економічної координації. Вони сприяють інноваційному розвитку, але водночас створюють ризики концентрації ринкової влади.

**3.3. Нормативно-правове забезпечення функціонування цифрової економіки.** Правове регулювання цифрових ринків, обігу даних, електронних транзакцій та інтелектуальної власності формує основу стабільності цифрової економіки. Гнучкі правові режими дозволяють адаптувати регулювання до

технологічних змін.

**Після вивчення Теми 3 аспіранти повинні вміти:** аналізувати інституційні механізми цифрового розвитку; оцінювати роль держави у цифровій трансформації економіки; застосовувати нормативно-правові підходи в економічних дослідженнях; використовувати категоріальний апарат цифрової інституційної економіки.

#### **Тема 4. Цифрові технології як драйвери економічного розвитку**

**4.1. Ключові цифрові технології економічного розвитку: Big Data, штучний інтелект, blockchain та Інтернет речей.** Цифрові технології формують технологічну основу сучасного економічного розвитку, забезпечуючи трансформацію виробничих процесів, управлінських рішень і ринкових механізмів. Big Data сприяє прийняттю обґрунтованих рішень і формуванню нових бізнес-моделей, штучний інтелект автоматизує когнітивні процеси, blockchain підвищує прозорість і безпеку транзакцій, а Інтернет речей оптимізує використання ресурсів і управління інфраструктурою.

**4.2. Платформенні бізнес-моделі в цифровій економіці як механізм масштабування економічної вартості.** Платформенні бізнес-моделі забезпечують багатосторонню економічну взаємодію між учасниками ринку, формуючи нові механізми координації й створення вартості. Завдяки мережевим ефектам і цифровій інфраструктурі платформи здатні швидко масштабувати бізнес і трансформувати конкурентне середовище.

**4.3. Сучасні аналітичні інструменти і цифрові технології пошуку, оброблення та аналізу інформації.** У сучасній цифровій економіці інформація та дані виступають стратегічним ресурсом розвитку. Ефективність управлінських, інвестиційних та регуляторних рішень безпосередньо залежить від використання сучасних аналітичних інструментів і цифрових технологій пошуку, збирання, оброблення та інтерпретації даних.

**У результаті опанування Теми 4 аспіранти повинні:** розуміти роль ключових цифрових технологій у розвитку економіки; аналізувати платформенні бізнес-моделі та їх економічні наслідки; оцінювати багаторівневі ефекти цифровізації; застосовувати аналітичні інструменти і цифрові технології пошуку, оброблення та аналізу інформації у наукових дослідженнях.

#### **Тема 5. Людський капітал та ринок праці в умовах цифровізації економіки**

**5.1. Трансформація компетентностей і навичок у цифровій економіці.** Цифровізація зумовлює динамічну зміну вимог до професійних компетентностей, зростання ролі цифрових навичок і безперервного навчання. Перепідготовка кадрів і підвищення кваліфікації стають ключовими інструментами адаптації людського капіталу до технологічних змін.

**5.2. Вплив цифрових технологій на структуру зайнятості та форми праці.** Автоматизація й платформенні технології трансформують професійну структуру зайнятості, сприяють поширенню гнучких форм праці та створюють нові виклики щодо соціального захисту працівників.

**5.3. Соціально-економічні виклики цифрової трансформації ринку праці.** Цифровізація поглиблює нерівність можливостей, формує ризики нестабільної зайнятості та потребує адаптації освітніх і соціальних інститутів до нових економічних реалій.

**Після опрацювання Теми 5 аспіранти повинні вміти:** аналізувати вплив цифровізації на людський капітал; оцінювати структурні зміни ринку праці; виявляти соціально-економічні ризики цифрових трансформацій; застосовувати категоріальний апарат у наукових дослідженнях.

**Тема 6. Інноваційна екосистема цифрової економіки та розвиток цифрового підприємництва**

**6.1. Стартап-екосистеми та інноваційні кластери як основа цифрового економічного розвитку.** Стартап-екосистеми й інноваційні кластери забезпечують концентрацію знань, капіталу та підприємницької активності, сприяючи комерціалізації цифрових технологій і формуванню нових ринків.

**6.2. Венчурне фінансування та інвестиційна підтримка цифрових інновацій.** Венчурний капітал та альтернативні інвестиційні інструменти забезпечують розвиток високоризикових цифрових стартапів, стимулюючи інноваційну активність економіки.

**6.3. Роль університетів, наукових центрів і знансєвих хабів у цифровій інноваційній екосистемі.** Університети й наукові установи виступають генераторами знань та інновацій, формуючи підприємницькі екосистеми й забезпечуючи трансфер технологій у бізнес-середовище.

**Після вивчення Теми 6 аспіранти повинні:** аналізувати інноваційні екосистеми цифрової економіки; оцінювати роль венчурного фінансування в економічному розвитку; досліджувати взаємодію науки, освіти та підприємництва; застосовувати категоріальний апарат інноваційної економіки.

**Тема 7. Фінансові механізми забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації**

**7.1. FinTech та цифрові фінансові інструменти в сучасній економіці.** Цифрові фінансові технології трансформують фінансовий сектор, забезпечуючи ефективність транзакцій, доступність фінансових ресурсів і розвиток нових фінансових моделей.

**7.2. Цифрові інвестиційні платформи та нові моделі фінансування розвитку.** Онлайн-платформи краудфандингу, P2P-фінансування та токенизації активів формують нову архітектуру інвестиційних процесів у цифровій економіці.

**7.3. Державна підтримка та фінансове стимулювання цифрових інновацій.** Фінансові стимули, грантові програми й податкові пільги держави сприяють розвитку цифрового підприємництва та інноваційної активності економіки.

**У результаті опанування Теми 7 аспіранти повинні:** аналізувати фінансові механізми цифрової економіки; оцінювати ефективність цифрових

інвестиційних моделей; досліджувати роль держави в стимулюванні інновацій; застосовувати фінансово-економічний категоріальний апарат у дослідженнях.

## **Тема 8. Регіональний і територіальний розвиток у контексті цифровізації**

**8.1. Smart-регіони та smart-громади як модель цифрового територіального розвитку.** Цифрові технології інтегруються в управління територіями, підвищуючи ефективність публічних послуг і економічну конкурентоспроможність регіонів.

**8.2. Цифрова інфраструктура як чинник регіонального розвитку.** Рівень розвитку телекомунікаційних мереж і цифрових сервісів визначає можливості економічного зростання територій.

**8.3. Подолання цифрових диспропорцій та інклюзивний розвиток територій.** Державна політика та регіональні ініціативи спрямовані на скорочення цифрових розривів і залучення всіх територій до цифрової економіки.

**Після опрацювання Теми 8 аспіранти повинні:** аналізувати вплив цифровізації на регіональний розвиток; оцінювати роль інфраструктури у цифровій економіці територій; розробляти підходи до скорочення цифрових диспропорцій; застосовувати категоріальний апарат у дослідженнях просторового розвитку.

## **Тема 9. Цифрові ризики, безпека та економічна стійкість розвитку в умовах цифровізації**

**9.1. Цифрові ризики економічного розвитку в умовах цифровізації.** Цифрова трансформація економіки формує нову конфігурацію ризиків, що поєднує технологічні збої цифрової інфраструктури, алгоритмічні помилки та платформну залежність із соціально-економічними трансформаціями ринку праці та інституційною невизначеністю регуляторного середовища.

**9.2. Кібербезпека як ключовий елемент економічної безпеки цифрової економіки.** У цифровій економіці дані та інфраструктура стають стратегічними економічними ресурсами, що підвищує значущість кібербезпеки для стабільності економічних процесів. Кіберзагрози формують фінансові втрати, порушують довіру до цифрових ринків і створюють системні економічні ризики.

**9.3. Забезпечення економічної стійкості та адаптивності в цифровій економіці.** Економічна стійкість у цифровому середовищі базується на гнучких бізнес-моделях, аналітичних цифрових інструментах управління ризиками та інституційній спроможності держави до антикризового реагування.

**Після вивчення Теми 9 аспіранти повинні:** ідентифікувати цифрові ризики розвитку економіки; аналізувати економічні наслідки кіберзагроз; застосовувати концепцію resilience у дослідженнях цифрової економіки; формувати пропозиції щодо підвищення економічної стійкості.

## **Тема 10. Стратегічні напрями забезпечення сталого економічного**

## розвитку в умовах цифровізації

**10.1. Національні та наднаціональні стратегії цифрового економічного розвитку.** Цифровізація набула статусу ключового напрямку державної економічної політики, що визначає довгострокову конкурентоспроможність країн у глобальній економіці. Інтеграція цифрових стратегій зі сталим розвитком дозволяє поєднувати економічне зростання з екологічною та соціальною відповідальністю.

**10.2. Цифровізація як інструмент економічної стійкості в умовах криз і воєнних викликів.** У кризових і воєнних умовах цифрові технології забезпечують безперервність економічних процесів, доступ до фінансових ресурсів і ефективне управління публічними сервісами. Цифровізація також підтримує післякризове відновлення через прозорість інвестиційних процесів, цифрове планування інфраструктурних проєктів і мобілізацію ресурсів.

**10.3. Перспективи та сценарії розвитку цифрової економіки.** Майбутнє цифрової економіки формується через альтернативні сценарії розвитку, що залежать від технологічних інновацій, регуляторних рішень і глобальних процесів. Сценарне планування дозволяє формувати гнучкі стратегії сталого розвитку.

У результаті опанування **Теми 10** аспіранти повинні: аналізувати цифрові стратегії розвитку економіки; оцінювати роль цифровізації в кризових умовах; використовувати сценарний підхід у стратегічних дослідженнях; формувати пропозиції щодо сталого цифрового розвитку.

## 6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні	Само- стійна робота		лекції	практичні	Само- стійна робота
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічного розвитку в умовах цифровізації	12	2	1	9	12	1	-	11
Тема 2. Цифрова трансформація економічних систем: рівні, механізми та наслідки	12	2	1	9	12	1	-	11
Тема 3. Інституційне забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації	12	2	1	9	12	-	-	12
Тема 4. Цифрові технології як драйвери економічного розвитку	12	2	1	9	12	-	1	11

Тема 5. Людський капітал та ринок праці в умовах цифровізації економіки	12	4	2	6	12	-	-	12
Тема 6. Інноваційна екосистема цифрової економіки та розвиток цифрового підприємництва	12	2	1	9	12	-	-	12
Тема 7. Фінансові механізми забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації	12	4	2	6	12	-	1	11
Тема 8. Регіональний і територіальний розвиток у контексті цифровізації	12	2	1	9	12	1	-	11
Тема 9. Цифрові ризики, безпека та економічна стійкість розвитку в умовах цифровізації	12	4	2	6	12	1	-	11
Тема 10. Стратегічні напрями забезпечення сталого економічного розвитку в умовах цифровізації	12	2	1	9	12	-	-	12
<b>Всього за семестр</b>	<b>120</b>	<b>26</b>	<b>13</b>	<b>81</b>	<b>120</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>114</b>

## 7. Теми практичних занять

№	Назва теми практичного заняття	Форма проведення (дискусії, кейс-аналіз)	Години денна/заочна	Рекомендовані кейси
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічного розвитку в умовах цифровізації	Дискусія + Кейс	1/-	Цифрова трансформація економічної моделі України як чинник сталого розвитку
2	Тема 2. Цифрова трансформація економічних систем: рівні, механізми та наслідки	Дискусія + Кейс	1/-	Індустрія 4.0 у промислових регіонах України
3	Тема 3. Інституційне забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації	Дискусія + Кейс	1/-	Формування цифрових інститутів регулювання економіки в Україні
4	Тема 4. Цифрові технології як драйвери економічного розвитку	Дискусія + Кейс	1/1	Big Data та штучний інтелект у цифровій трансформації агробізнесу України
5	Тема 5. Людський капітал та ринок праці в умовах цифровізації економіки	Дискусія + Кейс	2/-	Розвиток людського капіталу та цифрових навичок в економіці України

6	Тема 6. Інноваційна екосистема цифрової економіки та розвиток цифрового підприємництва	Дискусія + Кейс	1/-	Формування стартап-екосистеми та інноваційних кластерів в Україні
7	Тема 7. Фінансові механізми забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації	Дискусія + Кейс	2/1	Розвиток FinTech-екосистеми та цифрових фінансових сервісів в Україні
	Тема 8. Регіональний і територіальний розвиток у контексті цифровізації	Дискусія + Кейс	1/-	Розвиток smart-міст і цифрових громад в Україні
	Тема 9. Цифрові ризики, безпека та економічна стійкість розвитку в умовах цифровізації	Дискусія + Кейс	2/-	Забезпечення кіберстійкості економіки України в умовах масштабних цифрових загроз
	Тема 10. Стратегічні напрями забезпечення сталого економічного розвитку в умовах цифровізації	Дискусія + Кейс	1/-	Формування стратегії цифрового відновлення та сталого розвитку економіки України
	<b>Разом годин</b>		<b>13/2</b>	

## 8. Самостійна робота здобувача

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічного розвитку в умовах цифровізації	9	11
2	Тема 2. Цифрова трансформація економічних систем: рівні, механізми та наслідки	9	11
3	Тема 3. Інституційне забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації	9	12
4	Тема 4. Цифрові технології як драйвери економічного розвитку	9	11
5	Тема 5. Людський капітал та ринок праці в умовах цифровізації економіки	6	12
6	Тема 6. Інноваційна екосистема цифрової економіки та розвиток цифрового підприємництва	9	12
7	Тема 7. Фінансові механізми забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації	6	11
8	Тема 8. Регіональний і територіальний розвиток у контексті цифровізації	9	11
9	Тема 9. Цифрові ризики, безпека та економічна стійкість розвитку в умовах цифровізації	6	11
10	Тема 10. Стратегічні напрями забезпечення сталого економічного розвитку в умовах цифровізації	9	12
	<b>Разом</b>	<b>81</b>	<b>114</b>

Самостійна робота здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої

освіти спрямована на поглиблення теоретичних знань та формування дослідницьких компетентностей, необхідних для розв'язання комплексних проблем у сфері забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації. Вона передбачає систематичне опрацювання наукових джерел, аналіз емпіричних даних та виконання прикладних досліджень.

Зміст самостійної роботи здобувачів включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (аналіз рекомендованої літератури, законодавства та міжнародних стандартів з питань економічного розвитку в умовах цифровізації);

- виконання індивідуальних аналітично-пошукових завдань;

- розв'язання комплексних ситуаційних вправ (кейс-стаді);

- виконання наукових завдань за вибором: наукові публікації, тези доповідей на конференції, презентації за тематикою дисертаційного дослідження в контексті проблематики дисципліни;

- підготовку до контрольних заходів: систематизація знань для участі в дискусіях на практичних заняттях.

Результатом самостійної роботи є формування навичок критичного аналізу забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації.

### **Тематика індивідуальних завдань для самостійної роботи здобувачів (за вибором)**

1. Трансформація наукових підходів до трактування економічного розвитку.
2. Роль цифровізації як системного чинника економічного зростання.
3. Зміст, структура та логіка формування цифрової економіки.
4. Рівні цифрової трансформації економічних систем.
5. Механізми інституційних і структурних змін у цифрову епоху.
6. Вплив цифровізації на продуктивність економіки.
7. Роль держави та регуляторів у цифровому розвитку економіки.
8. Цифрові інститути й платформи як складові інституційної архітектури.
9. Нормативно-правове забезпечення цифрової економіки.
10. Економічний потенціал big data, штучного інтелекту, blockchain та інтернету речей.
11. Платформенні бізнес-моделі як механізм створення та масштабування вартості.
12. Економічні ефекти цифрових технологій на мікро-, мезо- та макрорівнях.
13. Процеси трансформації компетентностей і навичок у цифровій економіці.
14. Вплив цифрових технологій на структуру зайнятості та організацію праці.
15. Соціально-економічні виклики цифровізації ринку праці.
16. Сутність стартап-екосистем та інноваційних кластерів.
17. Механізми венчурного фінансування цифрових інновацій.
18. Роль університетів і наукових центрів у цифровій екосистемі.
19. Сутність фінансових технологій та цифрових фінансових інструментів.
20. Нові моделі цифрового інвестування й фінансування розвитку.
21. Механізми державної підтримки цифрових інновацій.

22. Концепції smart-регіонів і smart-громад.
23. Значення цифрової інфраструктури для територіального розвитку.
24. Механізми подолання цифрових розривів.
25. Технологічні, інституційні та соціально-економічні ризики цифровізації.
26. Вплив кіберзагроз на функціонування цифрової економіки.
27. Концепція економічної стійкості (resilience) в умовах цифрових трансформацій.
28. Національні й наднаціональні цифрові стратегії розвитку.
29. Роль цифровізації в умовах криз і воєнних викликів.
30. Перспективи та сценарії розвитку цифрової економіки.

## **9. Методи навчання**

Специфіка методів навчання при підготовці докторів філософії полягає у зміщенні акцентів з репродуктивного засвоєння інформації на науково-дослідницький та проблемно-пошуковий формати роботи. Навчальний процес будується на засадах партнерства та академічної свободи, де викладач виступає організатором наукового діалогу, а методи навчання спрямовані на розвиток навичок критичного мислення, перевірки достовірності наукових гіпотез та генерування нового знання, необхідного для виконання дисертаційного дослідження. Під час викладання навчальної дисципліни «Забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації» застосовуються такі методи, спрямовані на формування дослідницьких та фахових компетентностей:

- словесні (лекції, бесіди, пояснення, дискусії);
- наочні (демонстрації, ілюстрації, презентації), в тому числі з використанням мультимедійного обладнання;
- практичні (виконання аналітичних вправ, розв'язання ситуаційних задач, робота з науковими джерелами);
- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейсів;
- інноваційні (проектно-дослідницькі, інтегровані): використання інформаційно-комунікаційних технологій (цифрові інструменти Google, програмні продукти Microsoft, QlickSense), програмне забезпечення для опитувань (Kahoot, Mentimeter);
- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle, Zoom, GoogleMeet для проведення онлайн-занять, консультацій та контролю знань.

## **10. Критерії та засоби оцінювання**

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Впродовж семестру здобувач може отримати максимум 100 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 50 балів, за другий рубіжний контроль –

50 балів.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, участі в лекційних дискусіях, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти протягом семестру, та кількість балів за виконання підсумкової залікової роботи додається і разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та дворівневою шкалою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнуукраїнському національному технічному університеті.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

### Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота		1-34

## 11. Рекомендована література

*Основна:*

1. Бутенко Н.В., Кошук А.Г. Цифрова трансформація підприємницької діяльності в розрізі реалізації концепції «Індустрія 4.0». *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 7-12. URL: [https://www.problecon.com/export\\_pdf/problems-of-economy-2018-4\\_0-pages-7\\_12.pdf](https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-4_0-pages-7_12.pdf)

2. Гнездовський О., Домашенко С., Морозов Д. Вплив цифрового фінансового простору на економічний розвиток: аналіз потенціалу та перспективи для України. *Економіка та суспільство*. 2024. №65. URL:

<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-117>

3. Гражевська Н.І., Чигиринський А.М. Цифрова трансформація економіки в умовах посилення глобальних ризиків і загроз. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 53-57. URL: [http://www.economy.in.ua/pdf/8\\_2021/11.pdf](http://www.economy.in.ua/pdf/8_2021/11.pdf)

4. Любохинець Л.С., Шпуляр Є.М. Цифрова трансформація національної економіки: сучасний стан та тренди майбутнього. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. №4. С. 213-217 URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ef44f9ed-1606-4923-babb-9a331cd0788a/content>

5. Мельник Л.Г., Карінцева О.І., Кубатко О.В., Сотник І.М., Завдов'єва Ю.М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство. *Механізм регулювання економіки*. 2020. №2. С.9-28. URL: [https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue\\_45/Leonid\\_Hr\\_Melnyk\\_Oleksandra\\_I\\_Karintseva\\_Oleksandr\\_V\\_Kubatko\\_Iryna\\_M\\_Sotnyk\\_Yuliia\\_M\\_Zavdovieva\\_Digitization\\_of\\_Economic\\_S.pdf](https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_45/Leonid_Hr_Melnyk_Oleksandra_I_Karintseva_Oleksandr_V_Kubatko_Iryna_M_Sotnyk_Yuliia_M_Zavdovieva_Digitization_of_Economic_S.pdf)

6. Олешко Т. І., Касьянова Н. В., Смерічевський С. Ф., Іванченко Н. О., Пономаренко І. В. Цифрова економіка: підручник. Київ: Національний авіаційний університет, 2022. 200 с. URL: [https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/27.3-Digital\\_economy.pdf](https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/27.3-Digital_economy.pdf)

7. Радіонов Ю. Сутність та стан сучасного розвитку цифровізації економіки України. *Економіка та суспільство*. 2025. (71). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-41>

8. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#n15>

9. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/strategiya-staloho-rozvytku-ukrayiny-do-2030-roku>

10. Тищенко Д.С. Цифрова трансформація як драйвер розвитку економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 4 (04). С. 38-45. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/2010619>

11. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. URL: [https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020\\_digitalization.pdf](https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf)

12. Череп О.Г., Дашко І.М., Бехтер Л.А., Підлісний Р.О. Переваги та виклики цифровізації економіки України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т.9. № 1. URL: [http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/ujae\\_2024\\_r01\\_a21.pdf](http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/ujae_2024_r01_a21.pdf)

13. Al-Zoubi, W.K. Economic Development in the Digital Economy: A Bibliometric Review. *Economies*. 2024. 12. 53. URL: <https://doi.org/10.3390/economies12030053>

14. European Commission. Shaping Europe's digital future. A European strategy for data. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-data>

15. Herasymiuk K., Zabolotenko D., Buryk Z. Digital Transformation As A Driving Force Behind Contemporary Economic and Social Change. *International*

*Journal of Basic and Applied Sciences*, 2025, Vol. 14(6), pp. 453–462. URL: <https://doi.org/10.14419/5e3kah23>

16. OECD. Digital Economy Outlook 2024 (Volume 2): Strengthening Connectivity, Innovation and Trust. Paris: OECD Publishing, 2024. 356 с. URL: <https://doi.org/10.1787/3adf705b-en>

17. Radionov Yu.D. Digitization of the Economy of Ukraine Under Martial Law. Information Progress and Technology Transforming the World: *monograph*. Edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii. Praha: OKTAN PRINT. 2024. 342 p. P. 204-219. URL: <https://doi.org/10.46489/ipatttw-24-24>

18. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). *Digital Economy Report 2024: Shaping an environmentally sustainable and inclusive digital future*. Geneva: UNCTAD, 2024. 178 с. URL: <https://unctad.org/publication/digital-economy-report-2024>

19. Verbivska, L., Abramova, M., Gudz, M., Lyfar, V., Khilukha O. Digitalization of the Ukrainian economy during a state of war is a necessity of the time. *Revista Amazonia Investiga*. 2023. 12(68). P. 184-194. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.68.08.17>

20. Zatonatskiy D. Institutional support for the formation of digital infrastructure in the conditions of European integration processes: a case for Ukraine. *Фінанси України*. 2023. № 2. С. 71-89. URL: [https://finukr.org.ua/docs/FU\\_23\\_02\\_071\\_uk.pdf](https://finukr.org.ua/docs/FU_23_02_071_uk.pdf)

#### Додаткова:

1. Андрощук Г.О. Цифрова трансформація європейської економіки: стан та місце України. *Інформація і право*. 2023. № 1(44). С. 67-78. URL: [https://ippi.org.ua/sites/default/files/8\\_27.pdf](https://ippi.org.ua/sites/default/files/8_27.pdf)

2. Гавриленко Н.Г., Тарасенко І.О. Сучасні тенденції цифровізації економіки: проблеми та перспективи розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2021. №3 (47). Т.1 С.36-46 URL: [https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19138/1/20211220\\_301.pdf](https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19138/1/20211220_301.pdf)

3. Герасименко О. Вдосконалення механізму створення спільних цінностей держави, бізнесу та суспільства. *Фінансовий простір*. 2023. №4(52). С. 37-45. URL: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/941>

4. Голобородько А. Ю. Цифрова економіка: підходи та особливості розвитку. *Бізнес Інформ*. 2022. №9. С. 10–18. URL: [https://www.business-inform.net/export\\_pdf/business-inform-2022-9\\_0-pages-10\\_18.pdf](https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-9_0-pages-10_18.pdf)

5. Гуржій Н. М., Назарова С. О., Василина О. Р. Цифрова економіка та її вплив на зміну споживчих звичок і ринкових стратегій: цифрові трансформації та інституційний контекст. *Академічні візії*. 2024. №30. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1037>

6. Котелевець Д. О. Тенденції розвитку цифрової економіки в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2022. №5. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-03-01>

7. Краус Н. М., Голобородько О. П., Краус К. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*.

2018. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6047>

8. Марченко О. Цифрова економіка в Україні: основні тенденції та перспективи розвитку. *Галицький економічний вісник*. 2020. Т. 65. № 4. С. 34-39. URL: [https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk\\_tntu2020.04](https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.04)

9. Плікус І. Й. Цифрова економіка: ключові тренди в світі та перспективи для України. *Молодий вчений*. 2019. № 12 (76). С. 470-476. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-12-76-101>

10. Попадинець Н. М., Олексюк Г. В. Інструменти смарт-економіки: теоретичний і практичний підходи. *Економіка України*. 2024. № 12(757). С. 67-84. URL: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.12.067>

11. Рощина Н., Шевчук О., Кустарьова К. Дослідження міжнародного фінансового ринку в умовах діджиталізації: нові можливості. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2021. №18. С. 44-50. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/231459/230433>

12. Сибірцев В.В., Задорожня Л.М. Особливості поведінкових фінансів в умовах цифрової економіки *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2024. С.81-91. URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/12\(45\)/10.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/12(45)/10.pdf)

13. Сибірцев В. В., Кравченко В. П., Подплетній В. В. Особливості використання цифрових технологій на фінансовому ринку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2023. Вип. 39. С.25-29. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/957>

14. Скільцько В. І., Дідух І. В. Фінтех у сфері платежів: світовий досвід, тенденції та перспективи. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 402-408. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-402-408>

15. Фісуненко П., Берестюк М. Систематизація поглядів на сутність поняття «цифрова економіка». *Сталий розвиток економіки*. 2025. №4 (55). С. 556-563. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-75>

16. Kotsiurba O.Y., Sybirtsev V.V., Melnyk T.A. Financial self-sufficiency of territorial communities and provision mechanisms in conditions of decentralization. *Economic management: theory and practice. Chumachenko readings*. 2023. С. 82-94. URL: <https://www.chumachenko-readings.org>

17. Volodymyr Sybirtsev, Maksym Dubyna, Sergii Stepanenko, Tetiana Staverska, Vitaliy Romanchukevich, Anton Volok. Sustainable development of banking institutions in the conditions of macrofinancial instability and digital economy. *RISUS – Journal on Innovation and Sustainability*. Volume 16, número 2 – 2025. ISSN: 2179-3565. P. 166-179 URL: <http://doi.org/10.23925/2179-3565.2025v16i2p166-179>

#### Законодавчі та нормативні документи:

1. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр>

2. Закон України «Про захист персональних даних» № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

3. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003р. № 851-IV. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

4. Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги». *Відомості Верховної Ради України*, 2017, № 45. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

5. Закон України «Про електронну комерцію». *Відомості Верховної Ради України*, 2015, № 45. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>

6. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>

7. Розпорядження Кабінету міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351-р. «Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>

*Інформаційні ресурси (офіційні сайти):*

1. Верховна Рада України. *Офіційний сайт*. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Державна служба статистики України. *Офіційний сайт*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Кабінет Міністрів України. *Офіційний сайт*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. *Офіційний сайт*. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

5. Міністерство фінансів України. *Офіційний сайт*. URL: <https://minfin.gov.ua/>

6. Міністерство цифрової трансформації України. *Офіційний сайт*. URL: <https://thedigital.gov.ua/>